

ชื่อเรื่อง ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาอาชีพสำหรับประชาชน
หมู่บ้านชายแดนอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

ชื่อผู้วิจัย นางสาวคุณเดือน ศรีปากดี
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองสุข วันแสน
ปีที่ทำการวิจัย 2546

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาอาชีพของประชาชนอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหา ความต้องการ ในการพัฒนาอาชีพของประชาชนหมู่บ้าน ป้องกันตนเองชายแดน หมู่บ้านอาสาพัฒนาป้องกันตนเอง และหมู่บ้านทั่วไป
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพสำหรับประชาชนหมู่บ้านชายแดนอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

- ในการวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้
1. ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่
 - 1.1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ หรือประสบการณ์ทางด้านอาชีพ การเกษตร ได้แก่ เจ้าหน้าที่การเกษตร พัฒนาการ และเกษตรกรตัวอย่าง
 - 1.2 กลุ่มประชาชนที่อาศัยในหมู่บ้านหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน หมู่บ้านอาสาพัฒนา ป้องกันตนเอง และหมู่บ้านทั่วไปในอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ที่ประกอบอาชีพการเกษตร จำนวน 20,695 คน
 2. กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่
 - 2.1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ หรือประสบการณ์ทางด้านอาชีพ การเกษตร โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการพิจารณาจากกลุ่มประชากร ได้แก่

เจ้าหน้าที่การเกษตร จำนวน 3 คน พัฒนาการ จำนวน 2 คน และเกษตรกรตัวอย่าง จำนวน 2 คน รวมกลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตร 7 คน

2.2 กลุ่มประชาชนที่อาศัยในหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน หมู่บ้านอาสาพัฒนาป้องกันตนเอง และหมู่บ้านทั่วไปในอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ที่ประกอบอาชีพการเกษตร จาก 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลโคกตะเคียน ตำบลดำน และตำบลแวงมุด จำนวน 20,695 คน โดยทำการคัดเลือกแบบสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น มาจากหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน หมู่บ้านอาสาพัฒนาป้องกันตนเอง และหมู่บ้านทั่วไป จำนวน 150 คน แยกเป็นหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน จำนวน 45 คน หมู่บ้านอาสาพัฒนาป้องกันตนเอง จำนวน 45 คน และหมู่บ้านทั่วไป จำนวน 60 คน

3. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ดังนี้

3.1 เครื่องมือประเภทแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด (Close-ended Questionnaire) เกี่ยวกับสภาพ ความต้องการ และแนวทางในการพัฒนาอาชีพ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านลักษณะอาชีพ 2) ด้านความรู้ ทักษะ และความชำนาญ 3) ด้านทุนและแรงงาน 4) ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพ และ 5) ด้านการตลาด

3.2 เครื่องมือประเภทแบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับสภาพ ปัญหา ความต้องการ และแนวทางในการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรวมของประชาชนชายแดนอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านลักษณะอาชีพ 2) ด้านความรู้ ทักษะ และความชำนาญ 3) ด้านทุนและแรงงาน 4) ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพ 5) ด้านการตลาด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทแบบสอบถาม ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา ความต้องการ และแนวทางการพัฒนาอาชีพสำหรับประชาชนหมู่บ้านชายแดนอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 150 คน เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2546

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาอาชีพสำหรับประชาชนหมู่บ้านชายแดนอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 7 คน เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2546

5. การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบ ตอนที่ 1 ด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบ ตอนที่ 2 ซึ่งเป็นการศึกษาสภาพปัญหา

ความต้องการ และแนวทางในการพัฒนาอาชีพของประชาชนในหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน และหมู่บ้านอาสาพัฒนาป้องกันตนเอง ตามมาตรวัดแบบ Likert Scale นำมาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพปัญหาในการประกอบอาชีพ และความต้องการในการพัฒนาอาชีพระหว่างประชาชนหมู่บ้านชายแดน 3 ประเภท ได้แก่ หมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน หมู่บ้านอาสาพัฒนาตนเอง และหมู่บ้านทั่วไป โดยใช้สูตร F-test

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมพัทธ์ เป็นการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาอาชีพของประชาชนหมู่บ้านชายแดนอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อความแต่ละประเด็นแล้วสรุปในเชิงบรรยายโดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ประชาชนหมู่บ้านชายแดน 3 ประเภท ได้แก่ ประชาชนในหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน และประชาชนในหมู่บ้านอาสาพัฒนาป้องกันตนเองกับหมู่บ้านทั่วไป พบว่า ผู้ตอบส่วนใหญ่เป็นเพศชาย โดยมีอายุระหว่าง 31-40 ปี ซึ่งมีรายได้ระหว่าง 30,000-49,000 บาทต่อปี และมีประสบการณ์ในอาชีพเกษตรกรรมระหว่าง 11-20 ปี

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ความต้องการ และแนวทางของประชาชนหมู่บ้านชายแดน 3 หมู่บ้าน ได้แก่ ประชาชนหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน (ปชด.) ประชาชนหมู่บ้านอาสาพัฒนาป้องกันตนเอง (อพพ) และประชาชนหมู่บ้านทั่วไป สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

2.1 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพปัญหาในการประกอบอาชีพของประชาชนหมู่บ้านชายแดนอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ในภาพรวม พบว่า ประชาชนจะมีปัญหาในทุกด้าน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะอาชีพ ด้านความรู้ ด้านทักษะความชำนาญ ด้านทุน ด้านแรงงาน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านเทคโนโลยี และด้านการตลาด และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายหมู่บ้านในภาพรวม พบว่า หมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน (ปชด.) จะมีปัญหาที่สำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไขเป็นลำดับแรก และเป็นปัญหาในระดับมาก คือ เรื่องเงินทุน โดยเฉพาะปัญหาเรื่องเงินทุนในการประกอบอาชีพการปลูกพืช ได้แก่ เงินทุนในการปลูกข้าว การปลูกฟักทอง และการปลูกพริก สำหรับปัญหาเรื่องเงินทุนในการประกอบอาชีพการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ เงินทุนในการเลี้ยงวัว สุกร และไก่พื้นเมือง ส่วนในเรื่องอื่น ๆ เป็นปัญหาในระดับปานกลาง สำหรับหมู่บ้านอาสาพัฒนาป้องกันตนเอง และหมู่บ้านทั่วไป พบว่า สภาพปัญหาในทุกด้านเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะความชำนาญ ด้านทุน ด้านแรงงาน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านเทคโนโลยี และด้านการตลาด ส่วนด้านลักษณะอาชีพจะเป็นปัญหาในระดับน้อยเช่นเดียวกัน

2.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการประกอบอาชีพของประชาชนหมู่บ้านชายแดนอำเภอทาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ด้านที่ประชาชนมีความต้องการในการประกอบอาชีพในระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะอาชีพ และด้านการตลาด สำหรับอีก 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะความชำนาญ ด้านทุน ด้านแรงงาน ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านเทคโนโลยี เป็นด้านที่ประชาชนมีความต้องการในระดับปานกลาง และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายหมู่บ้าน พบว่า ด้านที่หมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน (ปชด.) มีความต้องการในระดับมาก คือ ด้านลักษณะอาชีพ และด้านการตลาด นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งในด้านลักษณะอาชีพ ได้แก่ ความต้องการพัฒนาอาชีพการปลูกข้าว การปลูกฟักทอง และการปลูกพริก รวมถึงความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงสุกร การเลี้ยงไก่พื้นเมือง และการเลี้ยงเป็ด ก็เป็นความต้องการในระดับมากเช่นกัน ส่วนในด้านการตลาดนั้นพบว่า ความต้องการด้านการตลาดในการพัฒนาอาชีพการปลูกพืชในระดับมากนั้น คือ ต้องการจัดหาแหล่งจำหน่ายข้าว และความต้องการด้านการตลาดในการพัฒนาอาชีพการปลูกพืชในระดับมาก คือ ความต้องการแหล่งจำหน่ายวัวสุกร และไก่พื้นเมือง แต่สำหรับหมู่บ้านอาสาพัฒนาป้องกันตนเอง (อพป.) และหมู่บ้านทั่วไป จะมีความต้องการในด้านลักษณะอาชีพเหมือนกันซึ่งเป็นการต้องการระดับมาก คือ ความต้องการพัฒนาอาชีพการปลูกข้าว ปลูกฟักทอง และพริก รวมถึงความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงสุกร ไก่พื้นเมือง และเป็ด นอกนั้นจะเป็นความต้องการในระดับปานกลางเหมือนกัน

2.3 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาอาชีพของประชาชนหมู่บ้านชายแดนอำเภอทาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการแนวทางการส่งเสริมเพื่อพัฒนาอาชีพในทุกด้าน ได้แก่ ด้านด้านความรู้ ทักษะความชำนาญ ด้านทุน ด้านแรงงาน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านเทคโนโลยี และด้านการตลาด และเมื่อพิจารณาในภาพรวมเป็นรายหมู่บ้าน พบว่า ประชาชนหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนมีความเห็นด้วยกับแนวทางส่งเสริมการพัฒนาอาชีพการปลูกพืชในระดับมากที่สุด คือ การส่งเสริมด้านวัสดุ อุปกรณ์การเก็บเกี่ยว และด้านเทคโนโลยี ที่เน้นเรื่องการปลูกข้าว และเห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงสัตว์ในระดับมากที่สุด คือ การส่งเสริมเทคโนโลยีการคัดเลือกพันธุ์ ที่เน้นเรื่องการเลี้ยงปลา ส่วนหมู่บ้านอาสาพัฒนาป้องกันตนเอง (อพป.) พบว่า ประชาชนมีความเห็นด้วยกับแนวทางส่งเสริมการพัฒนาอาชีพการปลูกพืชในระดับมากที่สุด คือ การส่งเสริมด้านวัสดุ อุปกรณ์ในการเก็บเกี่ยวข้าว และด้านเทคโนโลยีในการปลูกฟักทอง และเห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงสัตว์ในระดับมากที่สุด คือ การส่งเสริมเทคโนโลยีการคัดเลือกพันธุ์ปลา สำหรับหมู่บ้านทั่วไป พบว่า ประชาชนมีความเห็นด้วยกับแนวทางส่งเสริมการพัฒนาอาชีพการปลูกพืชในระดับมากที่สุด คือ การส่งเสริมด้านวัสดุ อุปกรณ์ในการเก็บเกี่ยวข้าว และด้านเทคโนโลยีในการทดสอบปุ๋ยของการปลูกฟักทอง และเห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงสัตว์ในระดับมากที่สุด คือ การส่งเสริมเทคโนโลยีการคัดเลือกพันธุ์ปลา และในด้าน

การตลาด พบว่า ประชาชนหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน (ปชด.) และประชาชนหมู่บ้านอาสาพัฒนาป้องกันตนเอง (อพป.) เห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมด้านการตลาดจำหน่ายเปิดในระดับมากที่สุด แต่ประชาชนหมู่บ้านทั่วไปเห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมด้านการตลาดจำหน่ายทั้งวัวและเปิดในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า สัตว์เหล่านี้มีตลาดจำหน่ายค่อนข้างน้อย อีกทั้งเป็นสินค้าที่บริโภคกันน้อย เปิด และ วัว จะไม่เป็นที่นิยมนำมาบริโภคได้มากเท่ากับไก่ และสุกร

3. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นต่อการประกอบอาชีพของประชาชนหมู่บ้านชายแดน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ในภาพรวมระหว่างประชาชนหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน (ปชด.) หมู่บ้านอาสาพัฒนาป้องกันตนเอง (อพป.) และหมู่บ้านทั่วไป สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

3.1 ผลการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาในการประกอบอาชีพของประชาชนหมู่บ้านชายแดน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ในภาพรวม พบว่า ประชาชนทั้ง 3 หมู่บ้าน ได้ให้ความคิดเห็นในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะอาชีพ ด้านความรู้ ด้านทักษะความชำนาญ ด้านทุน ด้านแรงงาน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านเทคโนโลยี และด้านการตลาด

3.2 ผลการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นต่อความต้องการในการประกอบอาชีพของประชาชนหมู่บ้านชายแดน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ในภาพรวมรายด้าน พบว่า ประชาชนทั้ง 3 หมู่บ้าน ได้ให้ความคิดเห็นในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะอาชีพ ด้านความรู้ ด้านทักษะความชำนาญ ด้านทุน ด้านแรงงาน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านเทคโนโลยี และด้านการตลาด

3.3 ผลการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นต่อแนวทางในการพัฒนาอาชีพของประชาชนหมู่บ้านชายแดน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ในภาพรวมรายด้าน พบว่า ประชาชนทั้ง 3 หมู่บ้าน ได้ให้ความคิดเห็นในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ทักษะความชำนาญ ด้านทุน ด้านแรงงาน ด้านเทคโนโลยี และด้านการตลาด สำหรับด้านวัสดุอุปกรณ์ ประชาชนทั้ง 3 หมู่บ้าน ได้ให้ความคิดเห็นในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ แตกต่างระหว่างหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน (ปชด.) และหมู่บ้านอาสาพัฒนาป้องกันตนเอง (อพป.)

4. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพของประชาชนหมู่บ้านชายแดน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในด้านต่าง ๆ ปรากฏผลดังนี้

4.1 ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาในการประกอบอาชีพของประชาชนหมู่บ้านชายแดน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าประชาชนในอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

ส่วนใหญ่คือ ผู้ที่อพยพมาจากที่ภูมิลำเนาอื่น และร้อยละ 60 ยึดอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก เกษตรกรเหล่านี้เป็นผู้อาศัยการทำอาชีพเกษตรกรรมโดยใช้ภูมิปัญญาที่มีแต่ดั้งเดิมจึงไม่ค่อยยอมรับแนวความรู้แบบสมัยใหม่รวมถึงเทคโนโลยีตามที่ทางรัฐได้เข้าไปส่งเสริมและช่วยเหลือ สิ่งที่เป็นปัญหามากคือ มีแหล่งเงินทุนเป็นจำนวนมากภายในหมู่บ้านแต่ไม่สามารถนำมาใช้ให้บรรลุตามเป้าหมายของตนและเป้าประสงค์ของแหล่งเงินทุนได้ ในเรื่องแรงงานจะพบว่านิยมไปใช้แรงงานในภูมิลำเนาอื่น และในปัญหาเรื่องของการตลาดพบว่า สินค้าที่ผลิตไม่ค่อยได้มาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาด และตลาดมีน้อย ถึงแม้จะมีตลาดการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ที่ช่องจอมก็ตามแต่ผลผลิตที่นำไปจำหน่ายที่นั่นส่วนมากคือพ่อค้ารายใหญ่จากภูมิลำเนาอื่นเป็นผู้นำไปจำหน่าย ประชาชนหมู่บ้านชายแดนอำเภอทาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ที่นำผลผลิตสินค้าไปจำหน่ายยังตลาดช่องจอมมีจำนวนน้อย

4.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อความต้องการในการประกอบอาชีพของประชาชนหมู่บ้านชายแดน อำเภอทาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าประชาชนมีความต้องการความรู้เพื่อให้มีอาชีพเสริมจากรายได้หลัก ต้องการเงินทุนในการประกอบอาชีพเป็นอย่างมากทั้งที่มีแหล่งเงินทุนเป็นจำนวนมากภายในหมู่บ้านตนเอง ต้องการรับการสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีในการประกอบอาชีพสำหรับด้านการตลาด พบว่า ความต้องการมีมากเช่นกัน และต้องการรับการส่งเสริมเกี่ยวกับการจัดการระบบการตลาดที่ดีด้วย

4.3 ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อแนวทางในการพัฒนาอาชีพของประชาชนหมู่บ้านชายแดน อำเภอทาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าหน่วยงานรัฐควรมีแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพของประชาชน โดยร่วมประสานงานกับเครือข่ายในการพัฒนา ด้วยเล็งเห็นว่าการเข้าไปช่วยเหลือต้องร่วมมือกันในทุกฝ่าย และมุ่งที่จะพัฒนาให้ประชาชนรู้จักพึ่งพาตนเองให้มากที่สุดเป็นลำดับแรก คือ ให้มีการจัดทำแผนชุมชน ที่มีเป้าหมายคือ มุ่งให้เกิดเป็นวิสาหกิจชุมชน